

N:o 34.

Ank. till Riksd. Kansli den 24 Mars 1884, kl. 9 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående virkesunderstöd för anläggning af jernväg från Luleå till norska gränsen.

(R. A.)

Kongl. Maj:t har i en den 16 November 1883 afgifven, till Stats-Utskottet remitterad proposition (N:o 5) föreslagit Riksdagen att för sin del medgifva, dels att bolaget »The Northern of Europe Railway company limited» måtte berättigas att för första anläggningen af bansträckningen mellan trakten af Buddbyn i Öfver-Luleå fem mil från kusten af Bottniska viken till riksgränsen och för första uppsättningen af sådan för jernvägen behöflig rörlig materiel, som i anläggningsorten tillverkades, emot en afgift af tio öre för hvarje träd, afverka det antal dylika, som enligt af sakkunnig person granskadt materialförslag för ändamålet erfordrades, att till den del träden ej kunde uttagas från den för jernvägens framdragande af kronan upplåtna mark och i den mån virkestillgången å kronans invid banan belägna skogar funnes, utan men för framtida virkesafkastning, sådant medgifva, å nämnda skogar, efter Kongl. Domänstyrelsens anvisning och föreskrifter, af vederbörande jägmästare utstämplas, med förbindelse för bolaget ej mindre att bekosta virkets utstämpling och den kontroll i öfrigt öfver afverkningsrättens begagnande, som Domänstyrelsen kunde finna erforderlig, än ock att på sin bekostnad vidtaga de åtgärder som kunde af Domänstyrelsen påfordras till förekommande af eldfara för kronoskogarne så väl under byggnadsarbetets utförande som sedermera vid banans trafikerande;

dels ock att allt virke, som erfordrades till första uppsättning af stängsel och telegrafstolpar för jernvägen på den nyss angifna sträckningen, finge, i mån af behof, afgiftsfritt och utan föregången utstämpling afhentas från de skogstrakter vid banan, som af jägmästaren anvisades.

Af det den nådiga propositionen bifogade statsrådsprotokoll inhemtas, hurusom Kongl. Maj:t genom nådig resolution den 8 December 1882 beviljat Fullmäktigen i Riksbanken, Filosofie Doktorn J. W. Arnberg, Fullmäktigen i Riksgäldskontoret, Kaptenen C. G. Hierta och Medicine Doktorn A. Ljunggren tillstånd att anlägga och till allmänt begagnande mot afgift upplåta jernväg af 1,435 meters (4,83 fots) spårvidd från lämplig punkt å norska gränsen i närheten af sjön Wassijaure till Luossavaara och Kiirunavaara jernmalmfält samt derifrån genom Gellivaara malmfält och distrikt fram till Luleå stad, med rätt för sökandena att öfverlåta den sålunda erhållna koncessionen å ingenjörfirman Wilkinson & Jarvis i London och de öfrige in- och utländske män, med hvilka denna firma kunde för jernvägsanläggningens utförande komma att förena sig.

I ansökningen om koncessionen hade sökandena äfven anhållit att från statens skogar inom lämpligt afstånd från banan få på egen bekostnad fälla och afhemta allt för banbyggnaden med dertill hörande hus, verkstäder, kajer och magasin äfvensom för rörlig materiel nödigt virke mot en afgift af 10 öre för hvarje träd; men Kongl. Maj:t hade, då koncessionen beviljades, förklarar sig icke vilja öfver ansökningen i nyssberörda del besluta utan Riksdagens hörande.

Sedan nämnda koncession derefter öfverlåtits på firman Wilkinson & Jarvis, som likaledes efter öfverlåtelse blifvit innehafvare af koncession å anläggande af jernväg från Ofotens fjord i Norge till norska gränsen emot Sverige, hade i en till Kongl. Maj:t ingifven ansökning bemälda firma, med förmälan att firman för anläggande af jernväg mellan Luleå och Ofotens fjord bildat ett bolag under namn af »The Northern of Europe Railway company limited», å detta bolags vägnar anhållit om vissa jemkningar i vilkoren för den genom nådiga resolutionen den 8 December 1882 beviljade koncessionen samt tillika, med förnyande af den förut gjorda ansökningen om virkesunderstöd för jernvägsanläggningen, begärt, att bolaget måtte undfå rätt att från statens skogar inom lämpligt afstånd från den tillämnade jernvägen på egen bekostnad fälla och afhemta allt för banbyggnaden med dertill hörande hus med mera och rörlig materiel nödigt virke, emot en afgift af 10 öre för hvarje träd samt med iakttagande att afverkningen på det hela ej komme att öfverstiga 600,000 träd, deruti likväl ej inberäknadt det virke, som måste huggas för jernvägens framdragande öfver staten tillhöriga jordområden; hvarjemte, enär för jernvägsbyggnadens påbörjande den 1 Juli

1884 och fullförd i afsedd utsträckning vore nödigt, att en del af det begärda virket finge huggas under sistlidne års höst och innevarande vinter samt helst under månaderna November—Februari, firman vidare hemstält, att, derest den underdåniga ansökningen icke kunde i hela dess vidd blifva bifallen inom sådan tid, att bolaget kunde under innevarande vinter begagna sig af de ifrågasatta förmånerna, särskildt medgifvande måtte lemnas bolaget att under hösten 1883 och vintern 1884 för det uppgifna ändamålet och till föreslaget pris afverka 200,000 timmer.

Öfver denna ansökning, i hvad densamma afser rätt till skogsafverkning, hafva underdåniga yttranden inhemtats från vederbörande skogsinspektör, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län och Domänstyrelsen, hvilka dervid samtliga vitsordat det ifrågavarande jernvägsföretagets stora betydelse icke blott för länet i allmänhet, utan särskildt för de vidsträckta, staten tillhöriga skogar, som komme att af jernvägen beröras, och der för närvarande, i saknad af användbara utfartsvägar, virkestillgången icke på långt när kunde på ett tillfredsställande sätt tillgodogöras.

Beträffande Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes och skogsinspektörens yttranden tillåter Utskottet sig att hänvisa till det den Kongl. propositionen bifogade statsrådsprotokollet, i hvilket redogörelse lemnats för det hufvudsakliga innehållet af dessa yttranden.

Domänstyrelsen har, instämmande i hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande yttrat rörande det oeftergifliga behovet för jernvägsbolaget att för jernvägsbyggnaden ofvanom kustlandet, eller från den fem mil från kusten belägna Buddbyn i Öfver-Luleå och vidare vesterut, erhålla virke från kronans angränsande skogar, i öfrigt anført:

att, i betraktande af det förhöjda värde, kronans skogar efter jernvägens anläggning utan tvifvel komme att erhålla, statens intresse påkallade att genom upplåtande mot nedsatt pris af virke från kronans skogar till nödiga byggnadsmaterialier underlätta och främja jernvägsföretaget inom det öfre landet, der virke icke finnes att köpa från enskildas skogsmarker;

att beträffande den virkesmängd och de virkessortiment, som för jernvägsanläggningen kunde erfordras, någon utredning väl icke åstadkommits i den underdåniga ansökningen, men att, enligt det utlåtande, Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen afgifvit, då frågan om jernvägskoncessionen förevar, omkring 8,000 träd komme att åtgå per banmil, hvilket för hela den 38 $\frac{1}{2}$ mil långa jernvägslinien från Luleå till riksgränsen motsvarade omkring 308,000 träd;

att följaktligen den virkesmängd, som, utöfver hvad som faldes i sjelfva jernvägslinien, erfordrades för jernvägsanläggningen inom det öfre landet, i intet fall kunde beräknas öfverstiga 300,000 träd, helst om virke till stängsel

och telegrafstolpar icke inbegreps i detta antal, utan, såsom för närvarande saknande saluvärde, finge afgiftsfritt och utan föregående utstämpling afhemtas från kronans skogar;

att virkestillgången å kronans skogar i Jukkasjärvi och Gellivaara socknar vore tillräcklig att, utan men för skogarnes framtida afkastningsförmåga, medgifva afverkning utmed jernvägen af det virke, som erfordrades för hela bansträckningen ofvanom kustlandet, deri inbegripen jemväl den del af banan, som på en längd af åtta till tio mil genomlöpte fjelltrakterna närmast riksgränsen, der skogsväxtligheten vore af beskaffenhet, att föga eller intet till jernvägsbyggnadsmateriel tjenligt virke kunde derifrån erhållas;

samt att, hvad slutligen anginge afgiften för det virke, jernvägsbolaget kunde tillåtas afhemta, styrelsen, enär till en del byggnadsmaterialier för jernvägens behof träd af mindre dimensioner och af mindre värdefull beskaffenhet kunde användas, ansåge värdet af de för anläggningen erforderliga träd öfver hufvud taget ej böra beräknas högre än till det år 1882 inom länet gällande markegångspris för mindre sågtimmerträd eller 86 öre per träd, och efter denna beräkningsgrund funne den uppoffring, statsverket komme att vidkännas genom trädens upplåtande för den af sökandena erbjudna afgift, tio öre för trädet, fullt uppvägas af de fördelar, som genom en jernvägsanläggning i de ifrågavarande trakterna skulle tillskyndas staten.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t i Statsrådet har statsrådet och Chefen för Kongl. Finansdepartementet anfört:

»Af de i ärendet afgifna yttrandena framgår, att för det ifrågavarande jernvägsföretaget är af synnerlig vigt, att för hela bansträckningen ofvanom kustlandet intill riksgränsen erforderligt byggnads- och annat virke får hemtas från de kronans skogar, genom hvilka banan är afsedd att framdragas. De fördelar, som den tillämnade jernvägen skulle komma att medföra ej mindre för länet i allmänhet än för staten, såsom egare af stora, jernvägen omgifvande skogsvidder, der virkestillgången hittills varit svåråtkomlig och följaktligen under nuvarande förhållanden icke kunnat afyttras till pris, motsvarande skogens skäligen värde, synas mig så uppenbara, att staten med allt skäl bör lemna sin medverkan till företaget genom den ifrågasatta virkesupplåtelsen. Åtminstone torde staten icke böra taga på sitt ansvar att genom förvägrande af den sålunda sökta förmånen möjligen bringa hela företaget om intet. Jag hyser derföre och under förutsättning att, såsom vederbörande hemställt, upplåtelsen inskränkes till det virke, som erfordras för bansträckningen i det öfre landet och för sådan rörlig materiel, som i orten tillverkas, så mycket mindre någon betänklighet vid att tillstyrka den begärda afverkningen, som, i betraktande af det värde, virket å de ifrågavarande skogarna under närvarande förhållanden kan anses äga, och den er-

sättning, sökandena erbjudit för afverkningsrätten, kronans uppföring för ändamålet i sjelfva verket icke blir af större betydighet än, enligt Domänstyrelsens beräkning, cirka 230.000 kronor — ett i min tanke ganska ringa bidrag från statens sida för åstadkommande af ett så storartadt och viktigt kommunikationsföretag som det ifrågakända, hvaraf staten dessutom i sin egenskap af skogsegare skulle hemta väsentliga direkta fördelar.

Vid en sådan upplåtelse bör dock naturligen iakttagas, att kronans skogar icke anlitas utöfver deras afkastningsförmåga. I detta hänseende anser jag mig böra erinra, att den beräkning öfver det för jernvägsanläggningen behöfliga virke, som, uppgjord af chefen i dåvarande norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet, Majoren R. Schough, bifogades ett vid koncessionsfrågans behandling af Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen afgifvet yttrande, och som nu blifvit af Domänstyrelsen återopad, icke grundade sig på fullständiga profiliritningar för banan, utan endast var approximativ. Ehuru denna beräkning således icke kan tillerkännas full tillförlitlighet, torde densamma dock lemna tillräcklig ledning för att bedöma den ungefärliga omfattningen af den afverkning, som nu är i fråga; och någon närmare utredning härutinnan synes mig icke oumdgängligen nödig, om, såsom i alla händelser torde böra ske, afverkningsrätten begränsas så, att den icke må omfatta större antal träd, än virkestillgången befinner, utan men för skogarnes framtida afverkningsförmåga, kunna medgifva, äfvensom utstämpling af träd ej får ske i större mån än granskade materialförslag visa vara för jernvägsbyggnaden behöfligt.

Med denna begränsning och de vilkor, Domänstyrelsen föreslagit i afseende på afverkningens bedrifvande, torde ur skogsintressets synpunkt ingen betänklighet för upplåtelsen böra möta.

Anslutande sig till hvad Domänstyrelsen tillstyrkt äfven i afseende å afgiftsfri upplåtelse af virke för stängsel och telegrafstolpar, hvarigenom åt sökandena åtminstone i någon mån bereddes ett vederlag för det de icke skulle från kronans skogar få uttaga det virke, som erfordrades för de fem första milen af jernvägen, har Departementschefen alltså, och under förutsättning att Kongl. Maj:t, likasom då enahanda fråga den 8 December 1882 förevarit, skulle finna Riksdagens yttrande böra i ärendet inhemtas, hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition af det innehåll, som här ofvan angifvits.

Departementschefen har vidare, och enär Riksdagens svar å propositionen icke vore att förvänta förr än en större del af innevarande års vinter redan förflutit, i underdånighet anfört, hurusom, på det att det under nästkommande sommar tillämnade arbetet å jernvägen måtte kunna bedrifvas i den utsträckning, som enligt hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande med-

delat vore afsedd, det emellertid finnes nödigt, att en del af det virke, till hvars upplåtande åt jernvägsbolaget Departementschefen tillstyrkt Kongl. Maj:t att inhemta Riksdagens samtycke, måtte redan denna vinter blifva för bolaget att tillgå; och då en förskottsafverkning för detta ändamål syntes kunna af Kongl. Maj:t medgifvas, derest bolaget förbundnes att för denna afverkning eventuellt, och om Riksdagens beslut i ämnet dertill föranledde, godtgöra kronan efter det pris, Domänstyrelsen upplyst vara i orten gällande å det virkesslag, som erfordrades, eller 86 öre för trädet, har Departementschefen, likaledes i öfverensstämmelse med Domänstyrelsens i denna del gjorda hemställan, tillstyrkt, att den afverkning, hvartill Riksdagens medgifvande i den nådiga propositionen begäres, måtte redan under 1883 års höst och innevarande vinter få taga sin början och så stort antal träd dervid af bolaget uttagas, som med granskadt materialförslag kunde styrkas vara erforderligt för innevarande års arbeten, dock med vilkor att bolaget förbunde sig att för ifrågavarande träd erlægga den tillökning i priset intill 86 öre per träd, som Kongl. Maj:t, efter det Riksdagen i ärendet sig yttrat, kunde finna skäligt bestämma, och för uppfyllandet af denna förbindelse stälde nöjaktig säkerhet.

Till hvad sålunda af Departementschefen hemstälts har Kongl. Maj:t lemnat sitt bifall.

De detta ärende rörande handlingar hafva till Utskottet öfverlemnats och af Utskottet granskats; och anser sig Utskottet böra till upplysning om beskaffenheten af den koncession, som ligger till grund för det ifrågavarande jernvägsföretaget, meddela, att denna, den 8 December 1882 gifna koncession *) innehåller, bland andra, följande bestämmelser:

1:o) att fullständig, af kostnadsförslag åtföljd, plan för jernvägsanläggningen, jemväl angifvande läget af trafikstationer, skall underställas Kongl. Maj:ts pröfning och godkännande; börande banan dervid icke indelas i mindre sektioner än från riksgränsen till Luossavaara omkring 11 mil; från Luossavaara till Gellivaara omkring 9½ mil, och från Gellivaara till Luleå omkring 18 mil;

4:o) att koncessionshafvarne icke må begagna sig af den dem tillerkända rätt att inlösa den för anläggningen erforderliga jord eller att börja jernvägsarbetet förr, än dels plan för den jernvägssektion, som skall bearbe-

*) Koncessionen finnes i sin helhet aftryckt såsom Bil. Litt. G. till Herr J. E. Nyströms inom Första Kammaren väckta motion N:o 39.

tas, blifvit faststald, dels hos Kongl. Maj:t blifvit, på sätt Kongl. Maj:t godkänner, styrkt, att koncessionshafvarne förfoga öfver ett kapital, som är fullt tillräckligt för fullbordande af samma sektion, dels ock den här nedan i punkten 11:o omförmälda deposition blifvit fullgjord;

5:o) att arbetet å jernvägen skall börjas senast den 1 Juli 1884 och samtidigt bedrivas från Ofoten och från Luleå sålunda, att ungefär lika stor sträcka årligen bygges från Luleå i riktning åt Gellivaara, som från Ofoten österut; skolande jernvägen i sin helhet vara färdig att för trafik upplåtas senast vid utgången af år 1891;

8:o) att jernvägens egare skola vara skyldige ej mindre att å jernvägen fortskaffa trupper, fångar och allmänna posten samt ombesörja alla andra för kronans eller det allmännas räkning ifrågakommande person- och varutransporter mot den ersättning, som enligt gällande eller blifvande bestämmelser utgår för dylika transporter å de enskilda jernvägarne i riket, än äfven att i krigstid, då Kongl. Maj:t sådant äskar, ställa jernvägen med rörlig materiel och tjenstepersonal till Kongl. Maj:ts förfogande mot den godtgörelse, som af Kongl. Maj:t bestämmes;

9:o) att jernvägens egare uti alla mål emellan svenska staten eller enskilda svenska medborgare å ena och jernvägsegarne å andra sidan skola lyda under svensk domstol och vara underkastade svensk lag;

10:o) att för jernvägsbyggnadens och den blifvande trafikens å jernvägen förvaltning alltid skall i Sverige finnas en infödd svensk styresman, som är bosatt i Sverige, eller en till mer än halfva antalet af infödde svenske undersåtar sammansatt styrelse, som har sitt säte i Sverige; att denne styresman eller denna styrelse skall vara försedd med koncessionshafvarnes fullmakt att i alla förekommande fall föra deras talan, samt att underrättelse om styresmannens bostad eller styrelsens säte skall, innan anläggningen börjas, och sedermera en gång årligen, införas i allmänna tidningar och någon tidning inom Norrbottens län, vid äfventyr att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nämnda län uppå anmälan förordnar ombud, som med laga verkan svarar å koncessionshafvarnes vägnar; skolande det särskildt åligga Kongl. Maj:ts bemälda Befallningshafvande att vaka öfver efterlefnaden af de i denna punkt gifna föreskrifter;

11:o) att koncessionshafvarne skola före 1883 års utgång till Kongl. Maj:t inlemnna bevis, att de, till säkerhet för fullgörandet af sålunda stadgade vilkor för denna koncession, nedsatt i Statskontoret ett belopp af två hundra tusen kronor antingen i kontanta penningar eller i sådana värdepapper, som af Kongl. Maj:t godkännas; egande koncessionshafvarne, derest denna deposition icke blifvit, på sätt i punkten 12 säges, delvis eller i sin

helhet förverkad, att återlyfta densamma, sedan af koncessionshafvarne blifvit styrkt, att jernvägen är i allo fullbordad, afsynad, godkänd och för trafik fullständigt upplåten;

12:o) att förevarande koncession, hvilken icke må utan Kongl. Maj:ts samtycke öfverlätas å annan än firman Wilkinson & Jarvis i London och de in- och utländske män, med hvilka firman för utförande af jernvägsföretaget kan komma att förena sig, skall anses förverkad, i händelse antingen den i näst föregående punkt stadgade deposition icke inom föreskrifven tid fullgöres; eller arbetet å jernvägsanläggningen icke enligt vederbörande kronfogdes bevis, som till Kongl. Maj:t ingifves, blifvit inom den 1 Juli 1884 påbörjadt eller sedermera icke bedrifves uti den i punkten 5:o här ofvan stadgade ordning, i hvilka båda fall äfven en fjerdedel af det deponerade beloppet skall vara till svenska statskassan förverkadt, men vederbörande ega att återlyfta öfriga tre fjerdedelar deraf; eller ock arbetet, ehuru i rätt tid påbörjadt, likväl finnes icke vara å ofvan utsatta tid fullbordadt; eller sådana afvikelser från den fastställda planen vidtagits i afseende å anläggningen, att åsyftad trygghet och ändamålsenlighet derigenom förminskats, hvilka förhållanden derjemte medföra förlust af depositionen i dess helhet;

20:o) att i fråga om tolkningen af denna koncessions rätta mening koncessionshafvarne äro underkastade Kongl. Maj:ts afgörande.

Koncessionen innehåller jemväl bestämmelse om rätt för svenska statsverket att efter viss tid och på vissa vilkor inlösa jernvägen; och har, vidkommande en af koncessionssökandena gjord anhållan om koncession jemväl å en från hufvudbanan mellan riksgränsen och Luleå utgående bibana till Töre och denna bibanas fortsättning till Haparanda, Kongl. Maj:t funnit samma anhållan icke böra i vidsträcktare mån bifallas än att Kongl. Maj:t förklarar den koncessionerade hufvudbanans egare vara under en tid af femton år från koncessionens beviljande, om och när Kongl. Maj:t funne tidpunkten för sådan banas byggande vara lämplig, berättigade att framför annan enskild person eller bolag, som icke erbjöde för statsverket förmånligare vilkor, erhålla koncession å ifrågavarande bibana med fortsättning till Haparanda.

I fråga om betydelsen af denna sist anförda bestämmelse har Statsrådet och Chefen för Kongl. Civildepartementet redan (se Första Kammarens protokoll den 20 sistlidne Februari och Andra Kammarens protokoll den 23 i samma månad) haft tillfälle att inom Riksdagen yttra sig, och har Departementschefen dervid, under åberopande af koncessionens uttryckliga innehåll, erinrat, att rätten att bygga en bana från Luleå till Töre och Haparanda ingalunda vore ovilkorlig, utan tvärtom beroende på, om och när Kongl. Maj:t funne tidpunkten för denna banas byggande lämplig, samt tillika fram-

hållit, att det vore uppenbart, att Kongl. Maj:t icke komme att fatta beslut i denna fråga, förr än Riksdagen fått tillfälle att på ett eller annat sätt yttra sig derom.

Då möjligheten af den nu ifrågavarande jernvägsanläggningens fortsättning från Luleå till finska gränsen synts Utskottet innefatta det egentliga skälet till de, enligt Utskottets åsigt, ingalunda i sakens natur grundade betänkligheter, som beträffande detta jernvägsföretag uttalats, har Utskottet ansett sig böra erinra om vederbörande Departementschefs ofvanberörda uttalande, och det är under förutsättning deraf att, såsom sålunda förklaradt blifvit, frågan om jernvägens fortsättning från Luleå till Haparanda varder underställd Riksdagens pröfning, som Utskottet afgifver sitt förslag i det nu föreliggande ärendet.

Jemväl en annan förutsättning, ur olika synpunkt än den här ofvan antydd, har Utskottet ansett sig böra för bifall till den gjorda framställningen angifva. Enligt koncessionens 5:te punkt skall, såsom här ofvan omförmäls, arbetet å jernvägen samtidigt bedrivas från Ofoten och från Luleå sålunda, att ungefär lika stor sträcka årligen bygges från Luleå i riktning åt Gellivaara som från Ofoten österut. Herrar Wilkinson & Jarvis hafva emellertid, på sätt Utskottet af handlingarne inhemtat, i ofvanomförmälda, den 28 September nästlidna år till Kongl. Maj:t ingifna ansökning i fråga om denna punkt begärt, att jernvägsbolaget icke skulle vara förbundet att hvarje år fullborda lika stora delar af jernvägen från begge sidorna. Ur svensk synpunkt måste det likväl vara af vigt, att det af Kongl. Maj:t i den nådiga propositionen föreslagna medgifvandet ej lemnas under andra vilkor än sådana, som innefatta den största möjliga säkerhet därför, att jernvägsanläggningens utförande på det svenska området, och särskildt å sträckan från Luleå till Gellivaara, icke eftersättes, och Utskottet har för den skull i sitt yttrande utgått från den förutsättning att, om ock några förändringar i de vid koncessionens meddelande stadgade vilkor skulle finnas böra medgifvas, dessa i intet fall må kunna leda till ett långsammare bedrivande af jernvägsarbetet å jernvägens östra del än å dess vestra.

Beträffande den ifrågavarande virkesåtgången får Utskottet meddela följande, till Utskottet öfverlemnade

Materialförslag öfver erforderligt byggnadsvirke, från Luleå till Gellivaara,
för tillämnade byggnadsarbeten år 1884.

Miltal.	Sleepers 9" × 8" × 6" fyrkantig.	Byggnads- timmer 30 fot lång 8" i toppen.	Brovirke 12" × 12" fyrkantig.	Sågblock 20 fot lång 10" i toppen.	Telegraf- stolpar 30 fot lång 6" i toppen.
	Stycken.	Stycken.	Löpande fot.	Stycken.	Stycken.
0—50 kilometer	68,550	2,500	1,110	5,000	875
50—60 »	13,850	600	—	1,000	175
60—70 »	13,850	600	150	1,000	175
70—80 »	13,850	600	—	1,000	175
80—90 »	13,500	300	—	500	175
90—100 »	13,850	600	180	1,000	175
100—110 »	13,500	300	—	500	175
110—120 »	13,500	300	180	500	175
120—130 »	13,850	600	280	1,000	175
130—140 »	13,850	600	80	1,000	175
140—150 »	13,500	300	124	500	175
150—160 »	13,850	600	—	1,000	175
160—170 »	13,500	300	104	500	175
170—180 »	13,500	300	150	500	175
180—190 »	13,850	600	300	1,000	175
190—200 »	13,500	300	100	500	175
200—207 1/2 »	10,850	1,500	480	2,000	150
Summa	284,700	10,900	3,238	18,500	3,650

Stockholm den 6 Februari 1884.

P. Williams,
Civilingeniör.

hvarvid Utskottet endast får erinra, att den å första raden upptagna väglängden, 50 kilometer, afser sträckan Luleå—Buddbyn, hvarför virkesunderstöd ej är af Kongl. Maj:ts föreslaget.

I Domänstyrelsen har Utskottet erhållit upplysning derom, att försäljningspriset per sågtimmerträd från kronans skogar i Gellivaara revier, omfattande större delen af Gellivaara socken, i medeltal varit

under år 1881	kronor 1: 07,
» » 1882	» 1: 16,
» » 1883	» 1: 24;

att under de tvenne sista åren virke ej försålts i öfre delen af Råne och Lina elfdalar, men att under år 1881 omkring 1 krona per träd betalats för virke i trakten af Råne träsk vid Råne elf samt i trakten af Gellivaara malmberg vid Lina elf;

att det virke, som för kronans räkning såldes, i allmänhet hölle en minimidimension af 11 decimaltum 6 fot från roten och i medeltal lemnade 20 kubikfot sågblock per träd; samt

att de ofvanför Gellivaara malmberg utmed den koncessionerade jernvägen belägna skogar, hvarifrån virkesutsyning för jernvägen kan ifrågakomma, måste — enär virke derifrån ännu ej kunnat erhålla afsättning — anses hafva lägre värde; hvaremot de inom nedre delen af Jockmocks socken samt inom Öfver-Luleå socken utmed jernvägen belägna skogar hade något högre värde, än hvad medeltalet af försäljningsprisen för Gellivaara revier utvisade.

Vidare har Utskottet i Kongl. Kammarkollegium inhemtat, att det i ofvan åberopade statsrådsprotokoll omförmälda markegångspris för år 1882 för mindre sågtimmerträd, 86 öre per träd, enligt 11 § af Kongl. kungörelsen den 18 September 1874, afser sådana träd, som vid 16 fots höjd från roten hålla minst 8 $\frac{1}{2}$ decimaltum i genomskärning.

Till följd deraf att priset å virke å en del orter, som af jernvägen beröras, varit något högre än ortens af Domänstyrelsen uppgifna medelpris på mindre sågtimmerträd, samt att möjligen större virkeskvantiteter komma att användas än som nu anses sannolikt, torde värdet af den uppostring, som af statsverket äskas, möjligen kunna komma att ställa sig något högre än Domänstyrelsen beräknat, eller omkring 230,000 kronor; dock utvisar en kontrollberäkning, som inom Utskottet blifvit, på grund af erhållna uppgifter, utförd, att statsverkets bidrag genom bifall till Kongl. Maj:ts proposition under intet förhållande kan anses komma att öfverstiga 350,000 kronor.

Utskottet har, lika med Kongl. Maj:t, funnit ifrågavarande jernvägsanläggning vara af sådant gagn för staten, särskildt i dess egenskap af skogsegare, att giltiga skäl finnas till beviljande af det begärda virkesunderstödet.

Härvid har Utskottet endast ansett några vilkor, utöfver de af Kongl. Maj:t föreslagna, böra tilläggas, i syfte dels att förekomma afverkning af dyrbarare virkessorter än behovet kräfver, dels att, så vidt möjligt, åstadkomma säkerhet därför att den visserligen jernförelsevis obetydliga uppoffring, som virkesunderstödet beviljande medför, leder till det afsedda ändamålet eller, i motsatt fall, varder statsverket behörigen godtgjord.

Utskottet hemställer:

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda proposition må på det sätt bifallas, att Riksdagen — under förutsättning att möjligen uppkommande fråga om förevarande jernvägs fortsättning till Haparanda eller annan ort i närheten af finska gränsen varder underställd Riksdagens pröfning, samt att några sådana ändringar i koncessionen af den 8 December 1882 ej medgifvas, genom hvilka säkerheten för jernvägsanläggningens utförande, särskildt å sträckan mellan Gellivaara och ändpunkten Luleå, blefve i någon mån förminskad — för sin del medgifver,

dels att bolaget »The Northern of Europe Railway company limited» må berättigas att för första anläggningen af bansträckningen mellan trakten af Buddbyn i Öfver-Luleå fem mil från kusten af Bottniska viken till riksgränsen och för första uppsättningen af sådan för jernvägen behöflig rörlig materiel, som i anläggningsorten tillverkas, emot en afgift af tio öre för hvarje träd, afverka det antal dylika, som enligt af sakkunnig person granskadt materialförslag för ändamålet erfordras, att till den del träden ej kunna uttagas från den för jernvägens framdragande af kronan upplåtna mark och i den mån virkestillgången å kronans invid banan belägna skogar finnes, utan men för framtida virkesafkastning, sådant medgifva, å nämnda skogar, efter Kongl. Domänstyrelsens anvisning och föreskrifter, af vederbörande jägmästare utstämplas, med förbindelse för bolaget ej mindre att bekosta virkets utstämpling och den kontroll i öfrigt öfver afverkningsrättens begagnande, som Domänstyrelsen kan finna er-

forderlig, än ock att på sin bekostnad vidtaga de åtgärder, som kunna af Domänstyrelsen påfordras till förekommande af eldfara för kronoskogarne så väl under byggnadsarbetets utförande som sedermera vid banans trafikering;

dels ock att allt virke, som erfordras till första uppsättning af stängsel och telegrafstolpar för jernvägen på den nyss angifna sträckningen, må, i mån af behof, afgiftsfritt och utan föregången utstämpling afhämtas från de skogstrakter vid banan, som af jägmästaren anvisas; dock under vilkor:

- a) att utstämplingen skall ske med hänsyn till den virkes-sort som erfordras, så att ej större dimensioner utstämplas än ändamålet kräver och lämpligen ske kan;
- b) att bolaget förbinder sig att, om någon af jernvägsanläggningens särskilda sektioner mellan Luleå och Gellivaara, mellan Gellivaara och Luossavaara och mellan Luossavaara och riksgränsen mot Norge ej behörigen fullbordas, genast till statsverket erlægga skilnaden mellan den här ofvan omnämnda afgift af tio öre för hvarje träd och det pris som i orten är gällande, likväl med iakttagande deraf att priset för de träd, hvilka, på grund af Kongl. Maj:ts lemnade medgifvande, under innevarande vinter afverkats eller komma att afverkas, dervid ej må sättas högre än 86 öre, samt att skyldigheten till prisskilnadens erläggande åligger bolaget med hänsyn ej till jernvägsanläggningen Luleå—riksgränsen i dess helhet, utan till hvarje särskild, här ofvan angifven sektion, så att, då hvarje sådan sektion fullbordats, skyldigheten att för de träd, som derå användts, erlægga prisskilnad upphör, ehvad de öfriga sektionerna fullbordas eller icke; samt
- c) att bolaget skall för fullgörande af sin i nästföregående moment b) omnämnda förbindelse, innan träden få fällas, ställa säkerhet i penningar eller värdepapper, särskildt för hvardera af ofvan angifna sektioner, motsvarande fulla värdet enligt i orten högst gällande pris af det virke, som beräknats komma att å sektionen åtgå; börande denna säkerhet af Kongl. Maj:t prövas och i Statskontoret de-

poneras, samt bolaget ega rätt att, efter sektionens fullbordande, återfå hvad såsom säkerhet för afverkningen å samma sektion deponerats.

Stockholm den 24 Mars 1884.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

af Herrar *Liss Olof Larsson, Sven Andreasson, A. P. Danielson* och *N. Pettersson.*

Friherre *R. von Kræmer* har begärt få antecknadt, att han ej inom Utskottet deltagit i detta ärendes behandling.
